Ч. 76 Субота 8 (20) цьвітня 1895 Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостствах на провинциі:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Мир в Сімоносекі.

Всесьвітна історія збогатила ся одним мировим договором більше, договором, котрий в своїх наслідках може стати ся для Европи як з одної сторони великої ваги, так з другої й дуже небезпечний, бо вже нині викликує він невдоволенє найбільше інтересованих держав европейских. В малім япаньскім місті побережнім Сімоносекі заключено і підписано дня 17 с. м. договір, котрий в головних своїх точках містить такі постанови.

Хіна має заплатити Японови 200 міліонів таелів відшкодованя военного (таель має около 1 зр. 25 кр.); відступає Японови півостров Ліао-Тунг (на котрім був доси найбільший хіньский порт военний, Порт-Артур) аж до 40 степеня північної ширини; відступає Японови остров Формозу (остров сей має 700 миль квадратових і 3 міліони жителів, єсть дуже богатий у всіляку руду, нафту, сіль і дерево); отвирає для заграничної торговлі взагалі 5 нових портів вчисляючи до того вже й Пекін і наконець признає Японцям закладати в Хіні свої фабрики бавовни і инші заведеня промислові. В першій, віридостойній звістці о заключеню сего договору нема згадки про якийсь зачіпно-відпорний союз межи Хіною а Японом, але того мабуть і не потреба, бо вже всі инші точки дають Японцям достаточну забезпеку против впливу европейского і то єсть іменно, що налякало всі більші державы европейскі.

Треба признати, що японьска дипльоматия поступила собі дуже зручно, бо з одної сторони ніби то виробила і Европі якийсь вплив в Хіні, а з другої сторони забезпечила там свому народови як найбільший вплив. Европейці можуть бути раді з того, що Хіна утворила для заграничної торговлі аж пять нових портів, але з другої сторони, нехайже старають ся добути ся до них, коли Японці від північи і від полудня мають ключ до них в своїх руках. Японці договором в Сімоносекі дали Росиї і Анґлиї добру науку і показали їм, що не туди дорога, куди ті держави задумували поволи дібрати ся до Хіни, то-ж не диво, що тепер і в Росиї і в Анґлиї настало велике невдоволенє з сего мира і обі держави, впрочім дуже собі неприхильні, задумують тепер — як зачувати, — приступити до спільної акциї против сего мира.

Корея, на котру передовсім Росия звертала свою увагу, має стати тепер независимою державою. Яка то буде независимість, можна вже тепер собі представити. Японці взяли там тепер всю адміністрацию в свої руки і заводять там нові порядки. Трудно подумати, щоби они зараз звідтам уступили ся, хоч би вже для того самого, що в Кореї жиє богато Японців і там суть ульоковані великі капітали японьскі; можна скорше припускати, що Японці будуть там так само довго робити порядки, як Анґлійці в Єгипті. А навіть коли-б Корея і дійстно стала независимою, то все-таки мусїла би оперти ся о Япан, котрий єї здвигнув. Она буде отже творити безпечну перегороду межи Росиєю а Японом в Азиї. Японці вже давно побоювали ся того, щоби Росия не забрала там який порт і не розсїла ся в Кореї; тому зовсім тому перешкодили.

Таку саму ролю як Корея на північи против Росиї має відограти остров Формоза на полудни против Анґлиї. Анґлия хотіла вже давно забрати сей остров, щоби звідси своїми товарами засипати Хіну. Японці випруть тепер єї звідси. Яким ударом може для анґлійскої торговлі стати ся торговля японьска, можна легко хоч би лиш з того зрозуміти, що вже тепер продають ся н. пр. в Сінґапур японьскі товари о половину дешевше як такі самі товари анґлійскі. Японьскі фабрики бавовни мали в 1893 р. 345.470 веретілок і за пів року виробили в тім році бавовняної пряжі майже 44 міліонів фунтів, а зужиткували на то звиш 52 міліонів фунтів бавовни. Се нам і поясняє, длячого в сімоносецкім договорі застерегли собі Японці право закладаня фабрик бавовни в Хіні. Доси була там торговля бавовною майже виключно в руках Анґлійців — тепер перейде она в руки Японців. Не диво отже, що Росия і Анґлия носять ся вже з гадкою скликаня конґресу для ревізиї сімоносецкого договору, а Франция і собі готова до того приступити, раз з прихильности для Росиї, а відтак і для оборони своїх власних інтересів. Можна однакож сумнівати ся, чи такий конґрес міг би щось богато вдіяти. Хінці і Японці та їх інтереси все-таки собі близші як Европі та єї інтересам.

Перегляд політичний.

На вчерашній раді міністрів під проводом Є. Вел. Цісаря постановлено скликати спільні Делеґациї до Відня на день 5-ого або 6-ого червня с. р.

П. Міністер судівництва видав дня 1 цьвітня до всіх прокураторий державних рескрипт,

---

55)

РОЗБИШАКИ НА РІЦІ МІСІСІПІ.

Повість з житя американьских поліщуків.

Фридриха Ґерстекера.

(Дальше.)

Наконець бо не могла вже Ґеорґіна дочекати ся і устояти спокійно, отворила чим скорше двері і хотіла як-раз пустити ся до „бачелерсгаль“, коли заскрипіли вузонькі ворота і зараз по тім показав ся плечистий Петро, ніби вилазячи із мраки, що вкрила була цілий остров. Коли побачив, що єго пані кивав на него, приступив ся до неї і зараз мусїв іти з нею до хати. Єго заклопотане і споважніле лице не заповідало нічого доброго, а навіть з початку якось і бесїда єму не складала ся; але Ґеорґіна, що через кілька хвиль вдивила ся єму остро і проникаючо в его очи, вхопила его нараз за руку і підвела до лише що засьвіченої лямпи і шепнула до него — як коли-б тихим голосом хотіла ослабити страшну відповідь:

— Де Оліо?

— Не знаю — відповів коротко той в близною, як коли б чогось побоював ся, або був чогось загніваний, а при тім відвернув голову на бік і другою рукою шукав пильно в кишени за тютюном до жутя.

— Де Оліо? — повторила питанє его начальниця ще острійшим і поважнійшим голосом — чоловіче, диви ся мені в очи і відповідай на мое питанє... де Оліо?

— Та-ж я вам вже сказав, що не знаю — відворкнув лодкар і виплював досить безлично тютюн на сьвітячу мосяжну окрасу коло комина — я налазив ся по цілім лісї, але не міг нігде его відшукати.

— По лісї? Длячого-ж по лісї? — спитала Ґеорґіна недовірчиво — він мусить бути в місті, а не в лісї — длячого шукав ти его по лісї?

— Бо в місті его не було — чей же до лиха воздухом не полетів, а я думав собі, що він мусить бути або в місті, або в лісї, або.... ну, або де инде. — Десь би прецї мусїв бути, так дарма.... в місті его нема, в лісї також нема....

— А у воді, Петре?... у воді? — прошептала Ґеорґіна ледви слишним голосом.

— У воді? — повторив лодкар перепуджений і споглянув на ню якимись непевними дуже очима — а ви-ж по чім здогадуєте ся того?

Ґеорґіна аж як би оніміла від великого страху і видивила ся єму в очи, а наконець простогнала, але так тихо, що він ледви міг зрозуміти єї слова:

— Отже у воді.... у воді ти его знайшов? Чоловіче.... бій ся Бога, не доводи мене до розпуки.

— Ні.... і там его не знайшов! — сказав старий і відкусив спорий кусень тютюну із скрутлика.

— Але ти все-таки шукав его у воді? Мусиш, видко мати якесь підозрінє.... ти гадаш, що там его знайдеш.... Кажи, та вирви мене з тої непевности, котра страшнійша для мене як найстрашнійша правда.

— Я би шукав его у воді? Я?... От дурниці. Чого ж би я шукав его у воді?... Гарріс лиш казав, що....

— Що казав Гарріс, Петре? — спитала Ґеорґіна удаючи, що успокоїла ся, бо зміркувала, що той з близною зачав вже щось розповідати, а бояла ся, щоби єго не збити з толку, коли она не успокоїть ся.

— Ну, та що, ...казав, що местица не було на березї — говорив лодкар дальше і закашляв при тім кілька разів, як коли-б ті слова не могли єму добути ся з горла. — Гарріс видів, що лодка плила до берега і він хотів відтак поговорити з Олієм. А з того місця, де лодка причалила, єсть лиш одна дорога до рідного лїса, але тою він не ішов, і коли відтак Гарріс кликав за ним на всі сторони, то ані живий дух єму не відозвав ся.

— Може Оліо де сховав ся — шепнула Ґеорґіна ледви слишним голосом — він.... не довіряв, видко, тому кликаню і не хотів, щоби его хтось видів.

— Та й Гарріс такої самої гадки — говорив Петро дальше, котрий побачивши тепер,

в котрім розпоряджає як поступати в случаях, коли стражник скарбовий в часї повненя служби ужиє оружя, стане причиною зраненя або убитя. Се поступованє має бути таке: Скоро управитель контрольного округа скарбової сторожи дізнає ся, що лучив ся подібний випадок в его окрузї, має прибрати собі асесора (начальника громади, жандарма) і безпроволочно поробити на місци досліди, серед яких обставин ужито оружя і чи, та в якій мірі були в данім случаю условія, приписані інструкциєю для ужитя оружя. Відтак має зажадати від стражника, котрий ужив оружя, оправданя сего поступку. З висліду точних доходжень, здасть управитель безпроволочно справу скарбовій власти I. інстанциї долучаючи рівночасно згадане оправданє стражника. Скарбова інстанция має в кождім случаю розібрати, чи обставини, серед котрих ужито оружє, відповідали цілком приписам чи нї, або чи бодай не заходять які небудь сумніви, а свій погляд разом з мотивами має удїлити Прокураториї державній. Коли би скарбова власть узнала, що ужите оружя не цілком відповідало приписам, має рівночасно зарядити дисциплїнарне слїдство против сего орґану скарбової сторожи, — однако оречене видасть аж по судовім рішеню. Так управильнений спосіб поступованя в справах того рода, не може стояти на заваді напрямови судового поступованя.

Цісар Вільгельм прислав своєму придворному проповідникови Фроммельнови свій портрет з слїдуючою характеристичною написею: „Хто лиш на Бога уповає, а добре доокола себе рубає, той не буде на піску“.

Frankf. Ztg. одержала в справі шведсконорвеґского спору вість, походячу, як каже з доброго жерела, що король Оскар не має надії, щоби той спір по мирному закінчив ся і длятого носить ся з гадкою зложити корону. Наслїдник престола не любить Норвеґії і за его панованя могло би легко прийти до окупациї Норвеґії.

Новинки

Львів дня 19 цьвітня 1895

— **Іменованя.** П. Міністер рільництва іменував секретаря дирекциї лісів і домен у Львові Теод. Білиньского адміністрацийним радником.

— **В краєвій школї гончарській в Коломиї** розпічне ся дня 1 мая практичний курс для робітників і штрихарів. Кандидати мають виказати ся, що суть челядниками або робітниками при цегольни або при фабрици дренів та дахівок. Безплатна наука треває один місяць, удержане мусить кождий мати своє. Зголошувати ся треба до дирекциї краєвої школи гончарскої в Коломиї.

— **Ґенерального інспектора кн. Віндішґреца**, бувшого команданта львівского корпуса, пращали дня 16 цьвітня в палатї п. Намістника пиром. На честь кн. Віндішґреца проголосив п. Намістник тоаст, висказуючи надію, що достойному солєнізантови на его новім урядї прийде ще нераз нагода заглянути до Галичини, де полишає і много споминів і свою дочку (віддану за кн. Павлом Сапігою). А згадки его будуть сюди вертати, бо тут пересьвідчив ся, що за своє поступованє, любов до справедливости і за постійність добув собі загальну вдяку і признанє. Другий пращальний пир відбув ся на Великдень в шляхотскім касинї. — В середу від'їхав кн. Віндішґрец до Відня, пращаний на двірци достойниками, між котрими явив ся і Впреосьв. Митрополит Сильвестер Сембратович.

— **В рускій бурсї в Тернополи** було в зимовім півроцї приміщених 81 учеників, з тих 15 безплатно, 12 за оплатою 12 зр., а прочі за оплатою 2—7 зр. місячно. При клясифікациї одержали питомцї бурси: степень відзначаючий 14, першу клясу 66, а другий степень 4.

— **В честь роковин смерти Т. Шевченка** устроїли рускі товариства в Стрию дня 1 цьвітня концерт, в котрім кромі Стрийского Бояна взяли участь також славнозвістні артистичні сили зі Львова п-на Саломея Крушельницка і п. Ник. Левицкий, прибувши умисне в тій цїли зі Львова в товаристві знаменитого діриґента і композитора о. Ост. Нижанковского. Публики явило ся дуже богато навіть з подальших сторін, так, що вже на годину перед розпочатем концерту саля під „Чорним орлом“ наповнила ся битком. Концерт удав ся знаменито і загально говорено, що такого концерту Стрий не чув ще доси.

— **Репертоар руского театру в Стрию:** Субота 20 цьвітня комедия Судермана „Честь“; недїля 21-го драма Ів. Франка „Украдене щастє“; второк 23-го оперета „Синобородий“; четвер 25-го премійована драма „Мужичка“; субота 27-го оперета „Бідний Йонатан“; недїля 28-го драма зі сьпівами „Нещасне кохане“; второк 30-го опера Лисенка „Утоплена“; четвер 2 мая комедия Ів. Франка „Учитель“; субота 4-го оперета „Мікадо“; недїля 5-го мая на послїдне представлене народна драма зі сьпівами „Хата за селом“ або „Циганка Аза“.

— **Посольске справозданє.** Посол до Ради державної кс. Лев Пастор оголошує, що дня 23 цьвітня о 11-ій годинї перед полуднем буде здавати в Радимнї посольске справозданє.

— **Про землетрясенє в Люблянї** доносять ще отсї подробицї: Потрясеня повтаряють ся все ще по два або три рази на день і в наслїдок того населенє живе в безнастаннім страху. Знищенє в місті дає ся аж тепер бачити в своїй повній силї, оно величезне. Майже на пальцях можна почислити неушкоджені доми, а урядово сконстатовано, що близько 98 проц. всїх домів і будинків ушкоджених. Цїлий торговельний рух спинений, а склепи переважно позамикані. Майже всї улиці безлюдні і позамикані войском. Шкіл мимо первістного оголошеня ще не отворено і здає ся, що се не так скоро наступить. В реальній школї, виїмково цїлій, поміщено населенє позбавлене даху. Вчера почав падати дощ, а тим самим положенє мешканцїв стало дуже прикре. Особливо дїти і жінки терплять від тої зміни воздуха і наглої вогкости. Около 3000 робітників найде в Люблянї занятє і вже телеграфовано на всї сторони по робочі сили. Як остаточно сконстатовано, погибло в страшній ночи з 14 на 15 цьвітня на щастє лише 5 людий. — З Міляна в Італії доносять тамошні ґазети, що страшне землетрясенє навістило остров Сицилію.

— **Читальня „Рускої Бесіди“ в Жадові** сторожинецкого повіта на Буковинї має — як

що его начальниця успокоїла ся, і сам став спокійний та набрав певности — то само каже й Гарріс.... але то лиш було ему дивно, що мурин так борзо назад вернув ся, хоч на его думку повинен він був відвести хлопця бодай так далеко, щоби той не заблукав ся. До того ще й поплив був Болївар спорий кусень долї водою, заким став знову веслувати і щось робив там на лодцї, але Гарріс не міг видїти, що, бо то було досить далеко. Відтак хотів він побачити, де причалила була лодка в малім заливі, куди заплила була, але там не було ані слїду, хоч там земля мягка і на всякий случай мусїли би бути на нїй якісь слїди від лодки.

— Ну, що-ж дальше? — спитала Ґеорґіна, коли той з близною на хвильку замовк і відтак, як би не знав що робити, глянув на свою паню. Але він побачив, що їй ледви що лиш легевко губи задрожали, того не видїв, як она у внутрі була цїла зворушена — не видїв того, як єї дрібна ручка вхопила ся корчево поруча від крісла, об котре опирала ся, як коли-б єї тоненькі пальцї мали таки впити ся в красно вирізуване магаґоневе дерево. — Видїв лиш блїде як смерть личко перед собою і холодні очи, що спокійно дивили ся на него, та по хвили говорив дальше:

— На березї не було нїякого слїду.... але на водї....

— На водї? — повторила Ґеорґіна тихо і спокійним голосом.

— Та чорт єго знає, він же міг і ошибнути ся! — урвав тут нараз лодкар своє оповіданє, бо знав добре, як Ґеорґіна любила того хлопця, хоч не знав тому причини. Притім і якось ему самому було маркотно розповідати подію, котру й він сам уважав злощасною а відтак і бояв ся говорити так просто від серця.

Але Ґеорґінї не було й при думцї пустити его від себе, бо вже добре зміркувала, що він знає щось більше, лиш не хоче сказати.

— Кажи-ж Петре — відозвала ся она знову — він видїв, як щось по водї плило.... що то було? Не затаюй передо мною нїчого.... хоч би то був лиш сам здогад....

— От, пуста річ.... моркнув собі Петро під носом і оглянув ся за дверми, бо вже мав велику охоту вийти. Але куди він тепер і не повернув своїми очима, очи хорошої женщини, що спочивали на нїм, не давали ему спокою. Він знав, що она все водить за ним очима і наконець, як би его вже злість взяла, лиш зімнув старий, чорний капелюх в обох руках та відворкнув:

— Грім би тріс у все то.... ну, коли вже конче хочете знати, що видїв, то видїв — кров.... каже, що верх води стояла кров, бо вода мінила ся всїма красками так якось погано, як би на нїй підсїло ся щось товстого і скрізь по малім заливі видко було на водї такі плями, та й було ще кілька жовтавих бульок тогди, коли він там прийшов.... але не такі, які роблять ся від дощу. Він каже, що цїле тото місце якось страшно виглядало і ему здавало ся, як би навіть і очерет в тім місци розступав ся і відсував ся від берега.

— Чи знайшов він трупа? — шепнула Ґеорґіна знову але так тихо, що мусїла ще раз повторити питанє, заким лодкар єї зрозумів.

— Трупа?... Нї, борони Боже.... та-ж то лиш таке его підозрінє; Оліо верне може ще нинї або завтра, а тогди покаже ся, що вся журба була без потреби.

— Петре — відозвала ся Ґеорґіна по хвили надуми і зложивши майже несьвідомо руки як до молитви на поручу крісла, о котре мусїла тепер таки на правду опирати ся — чи розвідаєш ся менї в сїй справі щось певного? Чи скажеш менї....

— Мурин міг би найборше щось певного сказати — відповів Петро трохи гнївливо — по правдї сказавши, я би не конче хотів мати якесь дїло з сею справою. Капітан би на то криво дивив ся.

— Так? То ти здогадуєш ся того? — спитала Ґеорґіна борзо.

— А вже-ж.... він і так хлопця не конче навидїв та й знав, що він має за ним слїдити....

— Він то знав? А ти гадаєш, що він був рад з того, як би таким способом хлопця позбув ся.... а може то таки на его приказ...

— Вибачте — відозвав ся Петро борзо і переляканий — але доки в моїй голові ще розуму хоч би за макове зерно, то я би щось такого не сказав. То впрочім справи, котрі мене нїчого не обходять. Я роблю своє а других не чіпаю, коли й мене нїхто не зачіпає.

— Ну, добре Петре, що ти такий.... але чи ти би менї не зробив прислуги, як би я тебе дуже просила?... прислуги за котру би я обсипала тебе золотом.

— Зробити прислугу?... Я би не зробив? Крий Боже!... Чому ж би нї? Та-ж то прецї був би мій обовязок, моя повинність, та ще й для вас леді!

— Добре-ж.... отже обіцяєш ся сповнити мою просьбу?

— З цїлого серця, скоро лиш зможу.

— Дай-же менї на то руку.

Петро якось не хотів; цїла справа стала тепер для него якось за надто важна і він вже жалував того, що так на певно дав своє слово. Але Ґеорґіна наставила ему свою білу а тепер студену як мармор ручку і так якось нїби просячи, що він не міг її відмовити і дав руку. Тверді его як ріг пальцї спочили на хвильку в пухкій і делїкатній долони правої руки хорошої жінки.

— Ти дав слово — шепнула она і чей єго не зломиш.... Возьми-ж гаки та ужиска — той залив, о котрим говориш, чей не буде так глубокий — і добудь менї трупа.... можеш взяти і котрий з тих гаків до чіпаня.... коли ним будеш тягнути сподом під водою, то він

доносить „Буковина“ — 101 членів; остатними часами прибуло 16 нових членів. Виділ читальнї ухвалив будувати власний дім на читальню і крамницю, на що вже о дерево постарали ся.

— 6439 подарунків одержав кн. Бісмарк в день 80-тих роковин своїх уродин, а деякі з них досить цікаві. І так між иншими прислано ему кишку довгу на 51 метрів, величезні круги сира по 120 і 190 фунтів, та 140 родів сира, 12 величезних лососів, 20 паштетів з гусячої печінки, скриню яблок, чотири скрипки остриг, мід, живі карпи, чайчині яйця з цукру, кавяр, тисячі фляшок вина, яблочника, лїкерів, коняку, звиж 5000 циґар, люльок і 25.000 сїрників. Инші почитателї погадали о одїню князя. Дістав в подарунку плащ, дергу з шерсти верблюда, кірасієрску шапку, пантофлї, три пари чобіт, палицї і т. п. Якийсь Німець прислав меч вищерблений на Французах 1813 року, а одна Німкиня подушочку з шпильками. Трицятьох писателїв переслало свої повні твори, 11 инших жертвувало вибір творів. Адреси на дорогоцїннім материялї одержав князь від 28 міст, адреса Монахови вирита на золотій плиті. 29 побожних осіб надіслало біблії, 75-лїтна старушка обдарувала его жалібною короною, котру призначила була на свій власний гріб. Вкінци кількох почитателїв з Любеки прислало князеви памятник з Нідервальду вироблений з макарону.

Господарство, промисл і торговля.

Наші крамарі а спілки молочарскі.

Ми вже кілька разів вказували на сїм місци на велику вагу торговлї добутками господарскими і на способи, як до неї брати ся, особливо нашим господарям, котрим звичайно брак більшого капіталу. Спільними силами при добрій воли і охотї можна всему зарадити. Нинї, як майже всюди, так і у нас відчуває ся по більших містах великий брак молока. В инших краях, а по трохи вже й у нас змірковали властителї більших посїлостий, що можуть з набілом взагалї робити в містї добрі інтереси, то й позавязували спілки молочарскі або таки й самі на власний рахунок закуповують молоко по селах і везуть его до міста на продаж або переробляють на масло або сир, і ті продукти продають. Таких більших спілок есть у нас в краю, переважно в західній части, шість: спілка львівска, спілка в Гачові (повіт бжозівский), фабрика швайцарского сира ґр. Мицельского у Вісьньовій, фабрика сира Гемпля в Канчузї, продукция масла і сира ґр. Брези в Подлєшанах (пов. мілецкий) і молочарня Добжиньскої в Кракові. Крім того завязують ся дві молочарнї: в Ряшеві молочарня Вількенса і спілки; в Строню (пов. лиманівский) Маршалковича. Ся послідна молочарня буде закуповувати молоко також і від селян.

Вісїм спілок на так великий край як наш — то дуже мало. А деж дїває ся прочий набіл, о скілько не зужиткує ся дома? Іде також на торг, але майже виключно через жидівскі руки. Молока самого ще не скуповують жиди у наших селян, бо то би їм не виплатило ся; они поки що пильнують лиш дворів. Але за то дуже радо купують сир та масло від наших господинь та перепродують его, а молоко коло більших міст носять таки самі нашї ґаздинї до міста. Чиж не добре би було, щоби таки самі наші господарі і господинї брали ся до продажи набілу на більші розміри та завязували в тій цїли спілки?

Можна би на то сказати, що завязуваню у нас таких господарских спілок молочарских стоять на перешкодї ось такі трудности: передовсїм трудности законних постанов, відтак низький стан просьвіти, бо спілка вимагає записуваня і веденя рахунків, а наконець брак капіталу. На то далось би знов так сказати: Спілка не потребує зараз бути голосна; може бути й тиха спілка. А відтак: нинї маємо вже в богато селах своїх крамарів, людий письменних і знаючих ся на відносинах торговельних. Отже ті крамарі в своїм власнім інтересї і в інтересї громади повинні би о то старати ся, щоби завязувати по селах спілки молочарскі. Можна напевно сказати, що коли-б який рухливий крамар взяв ся до торговлї набілом в своїй громадї, то мав би з того великі зиски. До спілки міг би він прибрати собі не більше як трох, а найбільше пятьох господарів, котрі могли би ему самі доставляти свого набілу а відтак ще й малого на разї капіталу до закупна набілу на селї. Така спілка крамаря з господарями була би по нашій думцї дуже догідна, бо члени спілки взаїмно би тут доповняли ся: господарі доставляли би свого продукту і капіталу, а крамар помагав би своїм знанем і посередництвом. Де би дало ся, могла би така спілка брати в аренду також набіл і в дворах. Тим способом важна галузь продукциї господарскої і торговля нею оставалась би в наших руках і нашї люди мали би заробок та ще й ту вигоду, що не потребував би кождий господар чи там господиня з своєю дрібкою набілу трудити ся за кождий раз до міста. Нехайже наші крамарі по селах возьмуть отсих кілька гадок під свою розвагу.

Дивні виродки. Аптикар у Великім Варадинї на Угорщинї, Герінґ, дарував тамтого місяця тамошній висшій школї реальній два цїкаві і незвичайні окази виродків: курку, що мала чотири ноги, але впрочім була як і кожда инша курка, та двоє зрослих до себе поросят. Звірята ті жили лиш кілька днїв а відтак вложено їх до спіритусу.

Спосіб на усиницї. Ще усиницї нема, але незадовго будуть, а яку они роблять нераз шкоду на капустї, то звістно загально. То-ж не завадить розповісти заздалегідь, як можна винищити усиницї, коли прасядуть капусту. Дуже простий спосіб: взяти в яку судину муравлиско з мурашками і висипати на грядки межи капусту; анї одної не стане, мурашки чисто їх запрячуть. У нас на Підгірю цїлі могили муравлиск, то й легко за них.

Нові материяли на опал. В Америцї мимо того, що есть ще й богато лїсів і величезні копальнї вугля камінного, роздумують люди над тим, як би роздобути дешевий материял на опал. Отже один Американець робить з листя і зеленої трави цеголки і продає їх на опал; другий мішає мох з паленим вапном та порохом з вугля і з водою, варить ту мішанину і робить цеглу на опал. Найцїкавійшим материялом на опал есть мішанина стертого на порох вугля з дерева з покраяним в тоненькі кусні корком, бо та мішанина горить дуже поволи а дає богато тепла. У нас варто би над тим подумати чи не дались би використати на опал сухе листє, котрого по лїсах есть в осени дуже богато, мох і стернь. Бідні люди могли би мати з того бодай хвилеву поміч.

мусить зачепити ся в одїж — она замовкла на хвильку і закрила собі лице руками. — Скоро добудеш трупа, то принесеш его сюди.... нехай Оліо спочиває бодай в сухій земли. Зробиш то менї?

— А як тимчасом капітан надійде і буде ся мною питати?

— Тим вже не жури ся, я тебе оправдаю.... отже добудеш менї трупа?

— Та про мене нехай і так буде — замуркотів Петро — залив що найбільше на десять стіп глубокий, а може й то нї, але де подію тіло?

— Принесеш сюди до моєї хати, до онтої комнатки, о все инше я вже сама постараю ся. Але от ще одно.... де ви поділи того мурина?

— Лежить в онтій стайни, що з неї зробили тимчасом арешт — відповів Петро — а Корнї таки дїйстно помер нинї від того, що він его покусав.... видко, що розкусив ему жилу, а она не була добре завязана, ми ждемо тепер, щоби лиш капітан приїхав, нехай він скаже, що з тим драбом зробити. Як би то не мурин, то ми би не богато що собі з того робили, бо Корнї робив ему також досить збитків і нехай би самі собі були зробили справу. Але щоби мурин важив ся безкарно кинути ся на білого, того не можна допустити, хоч би лиш длятого, щоби не було злого приміру, а капітан Келї нехай тепер сам скаже, що з ним зробити. Але пустити его на волю не сьміє, бо всї завзяли ся на чорну шкіру.

— Приведи его сюди! — сказала тепер Ґеорґіна, коли прокинула ся з глубокої задуми.

— Кого? Мурина?

— Болївара.... так, як есть, звязаного.... та.... пришли менї також двох з наших лудий.... вибери їх з приятелїв Корнього.

— Гм.... відозвав ся на то Петро.... то злий знак для чорного.... Але не думайте, що ви щось видобудете з него.... він такий упертий як той мул. Але про мене; піду та зроблю, що обіцяв, але будьте ласкаві та незгадуйте нїчого капітанови, коли би надійшов.

Сказавши то вийшов він з комнати, а Ґеорґіна ледви що его позбула ся, як кинула ся на отоманку і розплакала ся гіркими сльозами. Але не таким лагідним способом мав успокоїти ся біль хорошої пристрастної жінки; еї характер не хотів страдати, терпіти, він хотів виступити до борби против гнету, який спочивав на ній, хотів помстити ся на тім, що важив ся ворожо виступити против неї. Она була в силї любити безмежно, але й безмежно ненавидїти, а ті пристрасти еї ще лиш збільшали ся, бо одну з них запаморочили сумнїв і заздрість, а другій не ставало ще лиш певности, щоби могла свобідно вийти на верх. Она так любила Келього, що аж стрясла ся на саму гадку о тім — все, все ему пожертвувала, спільно з ним виставляла ся на небезпечність і жила в нужді, пішла за ним до его послідної нори і перебувала тут серед послідної зволочи, через него замкнула собі всякий вступ до житя товариского — він був одинокою у неї на сьвітї надією, тою одинокою зіркою, на котру споглядала она з довірєм і любовію, а тепер — перший раз настало в ній страшне підозрінє — ба, майже певність, що він фальшивий. Від того їй аж в голові крутило ся, аж кров кипіла в еї жилах. Він почуває ся до вини, бо й чого бояв би ся еї післанця — длячого би — Господи, аж від розуму відходила — казав дитину убити! Боже сьвятий, спошли менї певність, лиш певність, а проче остав вже менї.... Річарде, Річарде, коли ти мене обманював....

(Дальше буде).

Телеграми.

Відень 19 цьвітня. Є. Вел. Цїсар жертвував для потерпівших від землетрясеня в Люблянї 10.000 зр., а для погорільців в Теплицях 1000 зр. Товариство червоного хреста вислало вчера вечером до Любляни шість бараків з 72 постелями для поміщеня недужих.

Любляна 19 цьвітня. Вчерашна ніч минула спокійно; люди поволи опамятують ся і успокоюють ся. Краєве правительство поробило великі зарядженя в цїли приміщеня недужих і оставших ся без стріхи; завело всїлякі санїтарні порядки і установило комісию, котра має зараз роздїлити помежи потерпівших цїсарску запомогу. З Петав спроваджено компанїю піонїрів, котра розпочала роботи около забезпеченя музея, театру і других публичних будинків.

Любляна 19 цьвітня. Всї школи будуть мусїли позістати через довший час замкнені, а о скілько они ще безпечні, то служать тепер на поміщене бездомних. Много будинків треба буде повалити, але тепер з браку сил робочих не можна до того взяти ся. В Штайнї наробило землетрясене великої шкоди. Церков і 24 домів завалило ся; школа і будинок парохіяльний сильно ушкоджені. Майже всї церкви в цїлім повітї також дуже сильно ушкоджені.

Сераєво 19 цьвітня. З Монастиря доносять, що на дорозї з Монастиря до Пери напали розбишаки 60 лїтного властителя більшої посїлости Петракого, шурина сераївского віцебурмістра та взяли его разом з собою в гори і жадають тепер за него 3000 наполеондорів викупу.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий**.

ІНСЕРАТИ.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера